

En byavandring längs med Tararpsvägen från Håknatorp till Tararpsbroarna.

Nedtecknat 2025 av K-E Lindström avsett som en handledning vid byavandring, för att lära nya generationer av bybor känna sin bygd och historia.

Namnet Tararp kommer enligt min mening från 1600 talet då Karlshamns (Bodekulls) hamns största export var tjära som levererades till danska och Engelska fartyg. Tjära heter Tar på engelska och arp är en ny plats eller by. När man börjar leverera tjära så blev det Tararp, " nya tjärbyn" här finns flera tjärdalar.

Utförliga beskrivningar av byn finns i flera av Asarumsdalens utgåvor.

1984-1985, 1990-1991, 2000, 2011, 2015

Start vid Håknatorp traktens högsta punkt 71 meter över havet.

Här bodde flaggsömmerskan Emmy Håkansson (1899-1975) i sin nu tyvärr nedrivna Stenstuga som hon övertagit efter sina föräldrar. Det enda som finns kvar är jordkällaren.

Emmy 1974

Stenstugan

Norrut har vi Bålapalien och Bålapabron som fått sitt namn efter Bålapabäcken som rinner i dalen, där sedan en sämre väg fortsätter mot Kroksjöland.

Öster om vägen har vi ett nu bevuxet fält med energiskog, denna åker sten plockade Henry Nilsson på 50 talet med som vi då tyckte var jättemaskiner stora traktorer med stenlyftarkranar. Men tyvärr inte lönsamt längre för jordbruk.

Vi vandrar vidare neråt vägen som är gräns mellan byarna Tararp i öster och Nötabråne i väster, och vi kommer nu ner till kurvan, med de stora bokträden som en gång var stämplade som skyddade, detta kallar vi kurvan vid Bökerna.

Där bakom rinner bäcken från det utdikade kärret som en gång varit torvmosse till Jannebergs tegelbruk som användes till bränsle vid bränning av tegel, men torven användes även som strössel i lantbruket. Det som nu finns kvar av Pottegyls måse är en liten göl som på gamla kartor heter Pottegyl.

Vi vandrar vidare och kommer fram till nästa stopp där vägen delar sig, nu är vi framme där vägen tog vid innan utdikningen i slutet av 1800 talet av Bränne Måse, som kommer ner till vänster.

Vi kan fortfarande se ett minne av en gammal utfart från gården till vänster där en grindstolpe fortfarande står kvar vid den gamla utfarten.

Denna gårds sista brukare var Axel Olsson till mitten på 50 talet med 4 kor och en häst, Han övergick sedan till att bli postanställd.

NU kommer vi ner på det som tidigare och före utdikningen i slutet av 1800 talet var en del av Bränne måse som då hade en vattennivå flera meter högre än idag.

Vägen gick då in vid infarten till jättegrytorna och rundade Bränne måse och kom fram där Janne och Rosmarie i dag bor, då nuvarande väg endast gick att använda på vintern då vattnet var fruset.

Torven från Bränne Måse användes förmodligen bara till strössel och eget bränne efter namnet bränne.

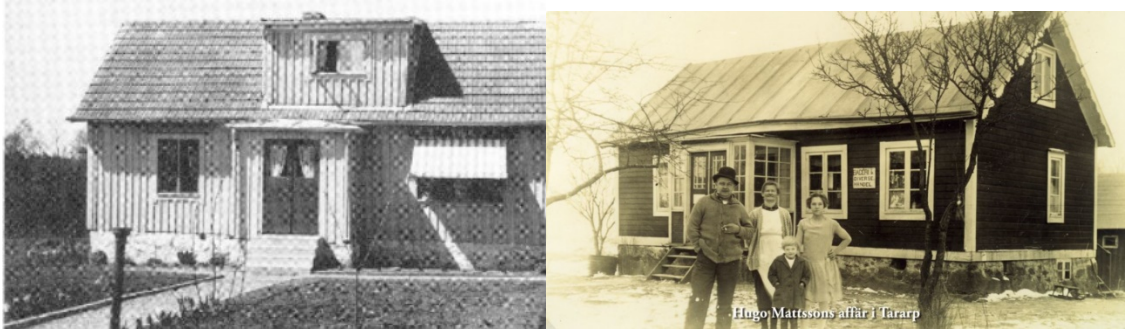
Vi har nu kommit fram till lyckan till höger innan Clas verkstad, här hade Knorr Agusten sin lilla stuga på ett rum ca 30 kvm som innehöll kök sovplats och allt annat nödvändigt även förråd till hans cykel. Man kan nu endast se källargropen var huset låg.

Mellan huset och vägen fanns hans vedbod och dass. Kjell Mattsson berättar att när han byggde dasset så ville Knorr Agusten ha dörren vänd mot vägen o Kjell frågade varför, då sa Knorragusten, att han ville kunna prata med folk som passera på vägen när han satt på huset. Knorr skall enligt sägen vara ett båtmansnamn. August Nilsson 1870-1947

*Knorr-August.
Teckning av Allan Almquist.*

Nu är vi framme vid där Hugo Mattsons affär låg. G.A. Mattsson stod det på skylten, förmodligen fadern till Hugo. Han var i folkmun kallad Bagarn då han även hade bageri med försäljning av färskt bröd. Infarten är döpt till Bagarns gata!

Hugos affär med ingång fram till mot vägen. Stängdes på 60 talet.

Här rann vattnet från måsen över till bäcken mot Mieån innan utdikningen.

Åkern ner till höger om vägen är åkern Lillevång som var en utmark från store vång som tillhörde stora gården mot Nötabråne. De har kvar en åker som gränsar till Tararp, bakom militär förrådet som heter Björnåkers lyckan på de gamla kartorna. (Vång från Danska tiden.)

Nästa stopp blir vid avtagsvägen till jättegrytorna, som nu 2025 blivit naturreservat tillsammans med Bränne Måse.

Här delar sig gränsen mot Nötabråne och det blir Tararps by bägge sidor vägen.

Till vänster om uppfarten mot jättegrytorna finns en vattensamling som tidigare ägarna kallade Alekärret då det en gång kom läckvatten hit från måsen som sedan rann vidare söderut mellan bergen som på gamla kartor heter Eskele kläm ner till Åhlekarsshejan på vägen mot Farslycke.

Upp till höger låg en gång en stuga som beboddes av en dam som tjänat på "Högstedtagården" Karl Högstedt (Senare Sven Ericssons) gård. Även KnorrAgusten har bott här.

Kolla mönstret på stengärdet mot bilden.

Elna Persson framför sin stuga. Bilden tagen 1936. Stugan revs runt 1940.

Nedför vägen till vänster har vi ett stort berg, "Getaberget" här ser vi även spår av stenhuggeri i berget.

Huset nedanför till vänster bodde en gång en ensam dam som kallades GetaSigne (Signe Karlsson) som det går många historier om.

Gården till höger drevs av systrarna Eriksson Ida, Ester, Anna och Hilda med hjälp av brodern Erik med endast en ko till på slutet, 60tal.

Till höger går den tidigare vägen mot Nötabråne som var öppen tills nödhjälps arbetena (Ak 20-30 tal) kom i gång under mellankrigsåren då de nya vägarna byggdes.

Vi vandrar vidare ner mot vägkorsningen Nötabråne Farslycke till Wigrens tomt som i början av seklet var en allmänning, där alla i byn kunde hämta grus, vilket man fortfarande kan se i norra delen på tomten var gruset togs. Sven Eriksson töserna berättade att deras far hämtade 100 hästlass här och spred ut på åkern mittemot där Clas Ericsson har sin verkstad, detta efter att utdikningen skett och för att förbättra torvjorden.

Nu är vi i korsningen där vägen delar sig mot Farslycke och Nötbråne.

Skolan som nu är billackering byggdes 1908-1910 och stängdes i början på 1960 talet. Skolan i Nötabråne byggdes redan 1875.

Tararps skola 1947.

Tararps vårdek.

Vägen mot Nötabråne byggdes som AK arbete på 1920 talet och tog då i anspråk en del av skoltomten.

Mot Nötabråne mitt i mot skolan ligger en lång röd byggnad som tidigare var ett militärt mobiliseringsförråd men nedlagt sedan många år.

I sydöstra hörnet av korsningen bodde Lina och Ernst. Lina skötte skolan under många år städade och eldade varmt tills barnen kom på morgonen. Den sista som skötte skolan var Lisa Sjöqvist som bodde där Wigren numera bor.

Nästa gård till vänster ägdes av Gunnar Nilsson och Vala och här kan vi se Tararps vård ek kanske från 1600 talet och betydligt äldre än byggnaderna i närområdet.

Gården drivs numera av Ola Persson.

Andra sidan vägen mot väster på kullen ligger Ekbacken, där det sades att militären grävt ner ammunition och att det spökade.

Vidare ner till dalen, här har vi Skärkärret till höger, det var här älvorna sades dansa men i själva verket var det metangas som steg upp i dimman.

Byabrunnen skall även ha funnits här då det alltid fanns vatten, Mieån rinner strax bakom.

Längre ner längs ån har det även funnits en kvarn.

Spår efter en bosättning finns i dungen upp i väster.

Rätt österut har vi Fåraberget och där skall ha funnits en gammal bosättning enligt gamla kartor.

Nästa gård ägdes och drevs av Winlfried Persson, han var även aktiv i häradsrätten, sonen Erik och Elsa drev den sedan vidare, i dag drivs den av sonen Ola med familj.

I gamla tider när byarna var självständiga fanns byalag som höll byastämma årligen för att reglera till ex. vägunderhåll, allmänningarna, betesrätt längs dikeskanter, byasjöarna osv.

Protokoll byahorn och handlingar förvaras i en byakista som nu finns hos Ola Persson.

Erik Persson blåser i byahornet och kallar till möte.

Nu har vi kommit till avtagsvägen mot Granefors. Rakt fram har vi en tidigare affärsbyggnad som Kjell Mattson byggde 1936, han hade även mjölk försäljning och cykelverkstad i uthuset som förmodligen byggdes tidigare, hans snickeriverksamhet fanns längre upp på Graneforsvägen. De sista som drev affären var Gösta och Anita Angsbo, även denna stängdes i början på 70 talet.

Här mot Granefors fanns också gårdarna som vid tiden från danskatiden var 10 st De låg samlade i en grupp som skydd mot Snapphanarna, byn upplöstes vid storskiftet 1801.

Västerut har vi gamla Tararpsvägen, som passerar där fotbollsplanen var till höger om vägen.

På karta 1781 markerad som Tararps Kyrkoväg.

Vid infarten på högra sidan var en kolera kyrkogård avstyckad av kyrkan men aldrig använd, i dag privatägd.

Pesten härjade 1710-1713 och Koleran 1834-1874, Spanska sjukan 1918-1920.

Rakt fram har vi nya vägen som skär rakt genom naturen och inte längre följer landskapet.

Vi vandrar vidare över fältet och kommer fram till utförslutet, här kan vi på höger sida se minne från stenhuggeri som troligen använts till husgrunder i närheten.

Vi kommer ner till där vägen delar sig med gamla vägen till vänster som vi följer.

Just i kilen där gamla vägen börjar låg en gång Smebrons byasmedja som sedan länge är rivnen. Han bodde själv i det röda huset längst in till vänster.

Lite längre ner till vänster har vi en av alla affärer som fanns i bygden kvar som minne och förvaltades och underhölls av Henning Karlsson som också är den som byggde upp ABU museet i Svängsta.

Henning i affärsmuseet.

I dag ägs byggnaden av barnen till Henning och Sonia.

Affären startade av Emma och Gustav Fredriksson, sista handlaren var Fritiof Fredriksson som lade ner 1962.

Längre ner längs avstickaren finns grunden kvar till den sista kvarnen som byggdes 1876-1882 och drevs till 1948 då den lades ner. Det har tidigare funnits flera kvarnar här och på andra platser i byn.

Så närmar vi oss slutet på vandringen vid gamla stenbron här i Tararp (Tarapabron) som är byggd som valvbro med två valv med handhuggen sten, förmodligen byggd i början på 1700 talet, ingen säker datering finns. Däremot vet vi att nya bron planerades i slutet av 1917 och färdigställdes i början av 1920 talet som nödhjälpsarbete, så kallat AK.

Vi stannar här, för andra sidan ån tar Froarps by vid.

Men längre upp längs vägen ser vi den skarpa kurvan som leder ner till Tarapsbron från Froarp, den vägkurvan kallas Hultakröken sedan gamla tider då Hult betydde skog eller glänta i skog, och vägsvingen går ju genom skogen!

Källor: Berättelser från egna minnen och tidigare generationer samt Asarumsdalen och gamla kartor.

